

REAGIRINE! NA KHAMELA PES TLE NIJAMIJA TE OVEN BILAČHE ISTIMALKERDE

Sar te havljare bikanunijalo thaj
biprofesionalnikano tretiribe ja
palem, bikorektnikano vjavaharibe

SO SI O MEHANIZMI BAŠI ANDRUNI KONTROLA UPRAL I POLICIJA?

O kotor baši andruni kontrola, kriminalistikane rodljaripa thaj profesionalno standardija (KAKKRPS) si **ulavdi organizacijakiri jekhin e Ministeriumisterar baš andrine bukja thaj andruno kontrolakoro mehanizmi e Ministerumestar baš andrine bukja**, savo so dikhela sikavibe kotar **bikanunijalo, biprofesionalno thaj bikoretno vjavarharibe e policijakere ofiserondar** ko lengoro butikeribe, e manušendar save so kerena specijalno buti thaj aktivitetija upral e javere bukjarnengoro butikeribe ko Ministeriumi baš e androne bukja.

Dži ko kotor baš andruni kontrola, šaj te avel sako jekh dizutno so pakjala kaj oleskere nijamija thaj tromaipa sine **dukhavde policijakere ofiserondar**.

KANA ŠAJ TE DEN ROVIPE DŽI KO KOTOR BAŠ E ANDRUNI KONTROLA?

Rovipe šaj te den džikote pakjana kaj:

- tumen sijen žertva/viktima kotar binijamalo thaj biprofesionalno policijakoro butikeribe;
- isi tumen džanlipa baši korupcija thaj bilačo tretiribe policijakere oficijalconcendar;
- ikerena tumen teljardo/i kotar policijakere ofiserengoro terbijati;
- si dukhavde tumere nijamija tromalipa thaj hakaja/nijamija.

SO SI BIKANUNIJALO, BIPROFESIONALNIKANO THAJ BIKOREKTIKANO VJAVAHARIBE?

Bikanunijalo vjavaharibe, džainodj pali o Lil kotar Kotorestar baši andruni kontrola, si bilačo istimalkereibe ja palem, barederipe adalestar so isi e bukjarnen ko MAB, sar kana kerena pengiri buti, agjare kana kerena e procedure ko policijakoro butikeribe, savencar kerena pes mamuj nijamale aktivipa, so džainodj pali o kanuni, si anavkerdo sar kanuneskoro phageripe thaj si avrijal olengere butikeribastar, leindoj zor ande pengere vasta ja palem, lena zor savi so šaj te anel dži ko meribe, pharo dukhavibe, dukhavibe, phanglipe nisoske, tortura thaj javer bimanušikano tretiribe, teljaribe thaj džazikeribe, ja palem, diso javer mamuj nijamalo aktiviteti olendar.

Biprofesionalnikano butikeribe, džainodj pali o Lil Kotorestar baši andruni kontrola, si e bukjarnengoro bilačo butikeribe, regulative thaj profesionalnikane standardija save si ande Ministeriumi thaj i policija kana kerela pes buti pali e kanunija thaj telikanuneskere aktija, e standardengoro thaj procedurengoro birespektiribe manušendar save so kerena pengiri buti, sar vi, bikeribe e bukjakoro ko fremija kotar e ingerencije e konkretno jekhinakiri organizacijako butikeribe ko Ministeriumi thaj ki policija.

Bikorektnikano vjaharibe, džainodj pali o Lil e Kotorestar baši andruni kontrola, si e bukjarnengoro butikeribe mamuj o Kodeksi e policijakere etikatar thaj e telukanuneskere rodljaripa so regulirina pes e Kodeksosar baši andruni kontrola thaj o Kodeksi baši policijakiri etika thaj telinijamija so regulirina maškarpengere relacijen ko bukjarne ande Ministeriumi.

KANA E DIZUTNE NAŠTI TE RODEN ARKA KOTORESTAR BAŠI ANDRUNI KONTROLA?

E dizutnenge si mahat te džanen kaj e rovipa baš e kanuneskere phageripa thaj bilačhipa (ja palem džazikerde aktivipa) save so NANE kerde policijakere ofiserondar, havljarena pes ki policijakiri štacija, thaj na ko Kotor baši andruni kontrola.

SAVE SI E INGERENCIJE KOTORESTAR BAŠI ANDRUNI KONTROLA?

O kotor baši andruni kontrola (KAKKRPS) kerela bui resarinasar: (1) te arakhel biprofesionalnikane, bikanunijale thaj bikorektikane butikeribe manušendar so kerena buti ko Ministeriumi baši androne bukja; (2) baši asavke bukjengoro sankcioniribe; (3) preveniribe ko asavko terbijati.

**E legalnikane freme so regulirinela i buti ko Kotor
baši andruni kontrola si:**

- O kanuni baši androne bukja;
- O kanuni baši policija;
- O kanuni baši bilegalno vjavarharibe;
- O kanuni baši tromalo avipe dži ko informacije publikane karakterestar;
- Lil baši butikeribe ko KAKKRPS;
- Etikano kodeksi baši terbijati e manušengoro so kerena buti ko MAB;
- E MAB-eskoro strategijakoro plani 2023–2025;
- Antikorupcijakiri programa;
- I programa baši KAKKRPS-eskoro butikeribe;
- MAB-eskor plani baši integriteti 2023–2025.

O dendo rovipe tretirinela pes pali o Kanuni baši rovipe thaj sugestije.

SAR TE RODEN ARKA E KOTORESTAR BAŠI ANDRUNI KONTROLA?

Džikote dikhlen tumen e bikanuneskere thaj bi profesionalnikane terbijatesar katar e policijakere ofiserija thaj gindinena kaj Tumare nijamija/hakaja thaj tromalipa sine dukhavde, šaj te den rovipe dži ko Kotor baši andruni kontrola.

O rovipe šaj te del pes elektronikane, telefonesar thaj personalno.

- elektronikane, ki e-adresa: prijavi_i_poplaki@moi.gov.mk;
- telefonesar ko telefonikane numeroja 199 thaj 192;
- personalno, ko liloro baši mujesar dendo rovipe ki majpašutni policijakiri štacija;
- personalno, ko liloro baši mujesar dendo rovipe dži ko Kotor baš andruni kontrola;
- lilesar, trujal liljarni ko MAB.

Džikote na džanena, šaj te den rovipe dži ko Kotor baši andruni kontrola, ja palem na, vaj khamela pes tumenge arka ko akava procesiribe, šaj te len godi thaj sugestije adresendar vakerdine upreder.

O rovipe šaj te den vi ki javer čhib, na numa ko oficijalnikane themeskere čhibja, pali so, ka len palpale ki adija čhib ki savi hramongen o rovipe.

O Kotor baši andruni kontrola khamela pes te del palpale ko rovipe vaš 30 divesa kotar o dendo rovipe informacijencar pe arakhli situacija, eventualno kerde aktivipa, ja palem, baši e rovipaskoro staturi.

Džikote o rovipe nane teli e ingerencije kotar o Kotor baši andruni kontrola, ka len palpale informacija, kote te roven tumen.

Džaindoj pali o Kanuni baši sugestije thaj rovipa, našti te del pes rovipe dži ko androne kontrolakoro Kotor, te arakhlja pes kaj o rovipe si bifundakoro. Te nane, o manuš so dela rovipe, čalo rovipastar, šaj te rovel pes dži ko avrijalutne mehanizmija baši kontroliribe ko policijakoro butikeribe, sar so si:

Ombudsmani – mehanizmi baši civilnikani kontrola

- www.ombudsman.mk
- drom „Makedonja“ no.19, 1000 Skopje
- 02 3129 335
- contact@ombudsman.mk

Specijalizimirimo kotor pe investigacija thaj bikanunijale bukja kerde manušendar saven so isi policijutno avtoriteti thaj manuša phanglipaskere policijatar ko Fundavno publikano došakeribe baši organizirimo kriminali thaj korupcija (FPD BOKK)

- www.jorm.gov.mk
- „Krstе Misirkov“ bb, 1000 Skopje
- +389 (02)3298-288
- jorm@jorm.org.mk

SOSTAR SI MAHAT TE DEN ROVIPE?

Baš e dizutne: Te šaj te ikeren pes e manuškane tromalipa thaj nijamija garantirime e R Utarutne Makedonijakere Konstitucijasar; te hačaren tumen sigurno thaj barikaneste.

Baš e policajcija: E polcijake, te šaj te anel lačheder kvaliteti ko olakoro butikeribe thaj, ko jekh vakti, e manuša te pakjan olake buteder.

Džikot dengjen rovipe, te sine phagerde tumere nijamija thaj tromalipa policijatar, na numo so, arakhena korkori tumen thaj tumare dizutnen, numa vi sikavena kaj sijen samale dizutne thaj adalesar anena baš e lačheder sasoiitnipe thaj maripe mamuj i korupcija.